

Ooit weer heel.. kan dat?

Dr. Anneke JG Vinke

Fear can stop you from loving

We always have a choice
Or at least I think we do
We can always use our voice
I thought this to be true

We can live in fear
Extend our selves to love
We can fall below
Or lift our selves above

Fear can stop you loving
Love can stop your fear
Fear can stop you loving
But it's not always that clear

I always try so hard
To share my self around
But now I'm closing up again
Drilling through the ground

(Ref)

I'd love to give my self away
But I find it hard to trust
I've got no map to find my way
Amongst these clouds of dust

(Ref)

(Morcheeba - uit: Archer & Burnell, 2003)

No map - geen blauwdruk

Kinderen met complex trauma in hun levensgeschiedenis hebben 'no map' voor de wereld

Dikwijls is er geen consistente gehechtheidsrelatie

De wereld is onoverzichtelijk, onvoorspelbaar,

Er is geen veilige basis in zichzelf en er is geen veilige haven bij gehechtheidsfiguren om naar terug te keren in tijden van stress en spanning

De wereld overspoelt hen

Trauma, WOT, Polyvagal Theory (Porges, 2011)

RIGHT-BRAIN AFFECT REGULATION

121

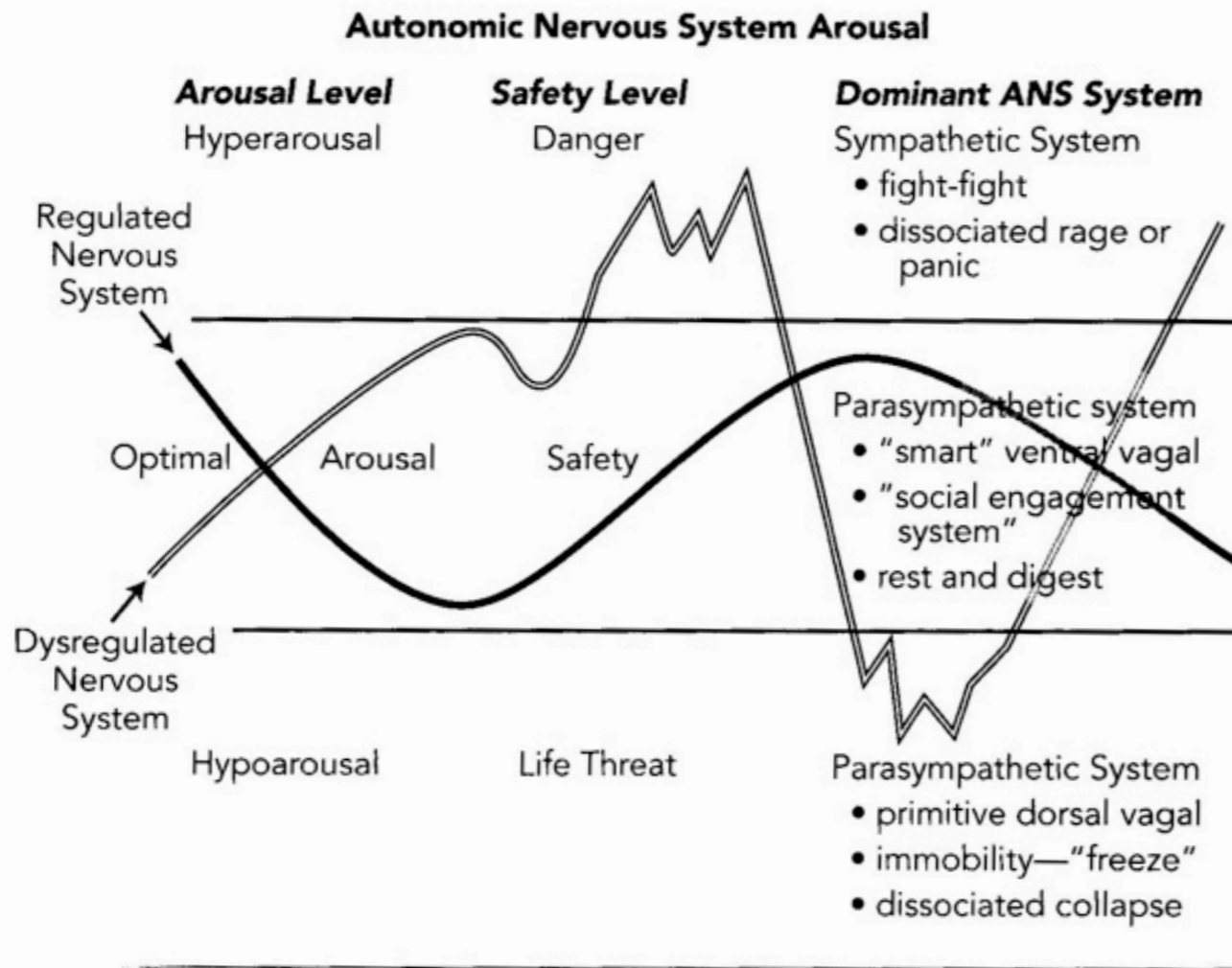

FIGURE 5.1

Dynamic patterns of regulated and dysregulated autonomic arousal (J. Wheatley-Crosbie, based on Porges, 1997).

ANS: Gevaar

Ventral Vagal: Veilig

Dorsal Vagal: Levensbedreigend

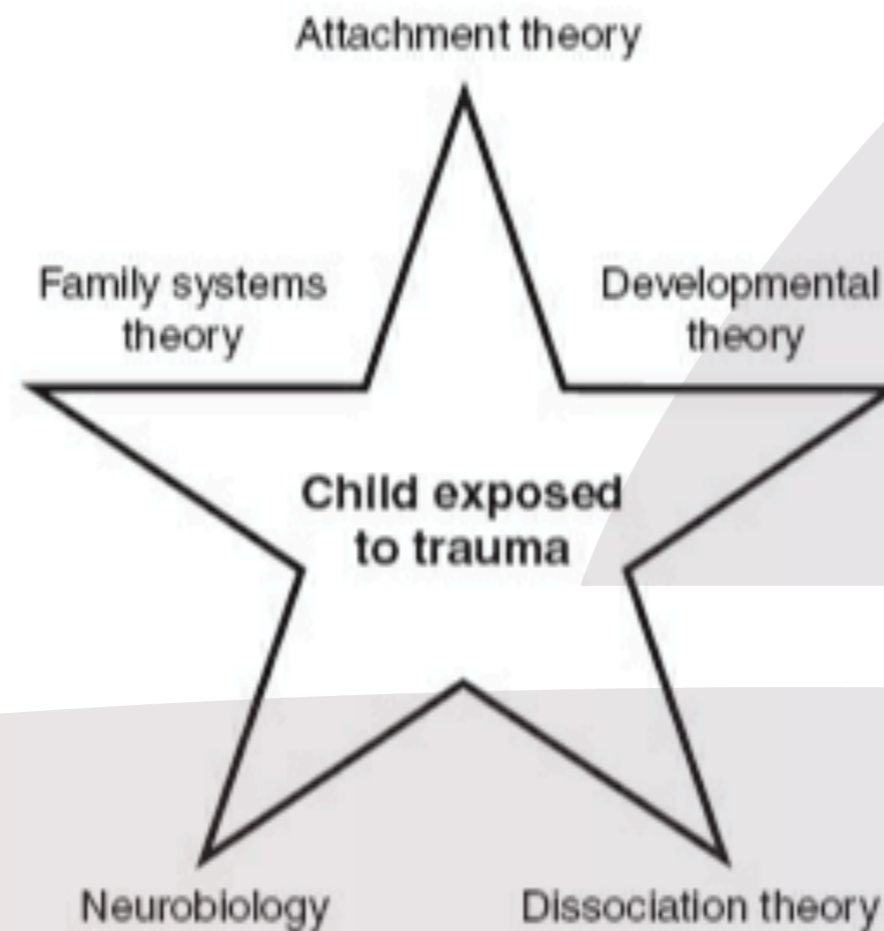
Trauma en dissociatie

- 'In many respects, dissociation is a secret trapdoor that allows a child who cannot physically escape from a terrifying experience to mentally exit the situation (....)
- It is an instinctive, biological survival mechanism (Porges, 2011) involving immobilization and freezing that is activated when the threat is so great, and the fear is so overwhelming, that the child feels death is imminent (Putnam, 1997)."
- (Waters, 2016, p.13)

“The distinguishing characteristic between **nonpathological and pathological** dissociation is that pathological dissociation comprises some degree of a “structural division” within the self, causing disturbances in consciousness, memory, perception, and/or identity.’

STM model

Star Theoretical Model for assessing and treating childhood dissociation based on five theories

(Waters, 2016, p.4)

Klinisch:

Wees alert op dissociatie als je meerdere van de volgende signalen tegenkomt: (Waters, 2016)

- ◆ ernstig, persistent *trauma in de levensgeschiedenis*
- ◆ *mate en kwaliteit van zorg / opvoeding*
- ◆ *kwaliteit van oogcontact/oogbewegingen*
- ◆ *hallucinaties (geluid, beeld) uitvragen*
- ◆ *problemen met geheugen/geheugenverlies*
- ◆ *noemt zichzelf 'wij', praat in derde persoon over zichzelf of laat 'regressief' gedrag zien*
- ◆ *fantasievriendjes die als echt worden voorgesteld*
- ◆ *depersonalizatie/de-realisatie*
- ◆ *extreme plotselinge, onverwachte stemmingswisselingen*
- ◆ *extreme gedragsveranderingen, handschrift, voorkeuren, taal, stem, gezicht*
- ◆ *'liegen' over gedrag dat anderen gezien hebben - stukken van eigen gedrag kwijt zijn*
- ◆ *klagen over hoofdpijn voor gedragsverandering plaatsvindt*
- ◆ *onvoldoende vooruitgang ondanks goede zorg en goede omgeving*
- ◆ *palet aan diagnoses en behandeling zonder succes*

Raadpleeg meerdere informanten

Diagnostisch beeld 1: Diagnostiek

Begin bij de relatie en attunement! (Waters, 2016)

- ◆ STM model
 - ◆ gehechtheid
 - ◆ ontwikkelingsanamnese
 - ◆ medische geschiedenis
 - ◆ schoolloopbaan en sociale netwerken
 - ◆ eerdere behandeling en diagnoses
 - ◆ betrokkenheid instanties JB/JR/pleegzorg e.d.
 - ◆ gezinsfunctioneren en communicatie binnen gezin (incl. geweld)
 - ◆ invloeden op het gezin die het risico op trauma-reactie kunnen helpen voorkomen of juist triggeren (huisvesting, werk, financiën etc. etc.)
 - ◆ levensgeschiedenis van de ouders/opvoeders met aandacht voor gehechtheid, trauma en breuken in opvoedingssituatie

Diagnostisch beeld 2: differentiaal diagnostiek

Veel comorbiditeit, klachten en gedragingen, diagnostische labels

die ook passen (Waters, 2016)

- ◆ Overlappende stoornissen:
 - ◆ PTSS
 - ◆ *ADHD*
 - ◆ *Bipolaire beeld*
 - ◆ *Hallucinaties (onderscheid maken ts psychose en dissociatie)*
 - ◆ *OCD*
 - ◆ *Eetstoornissen*
 - ◆ *Middelen misbruik*

Developmental Trauma Disorder (vd Kolk, 2005; vd Kolk & Pynoos, 2009)

- * PTSS diagnose wordt vaak gemist bij verw/mish/misbr.
- * Gehechtheidsproblematiek wordt vaak ondergeschiedt gemaakt
- * Leidt tot onvolledige diagnostiek en korte termijn beleid/ inzet van kortdurende therapieën gebaseerd op bv. ADHD/ASS/ODD etc. niet toereikend voor complexe hulpvragen.

DTD: kijkt naar geheel aan symptomen op gebied van relationeel functioneren, gehechtheid, neuro-biologie en affect regulatie, gedrag, denken en zelfbeeld.

Where trauma meets attachment

Adoptiepraktijk: klinisch DTD behandelen

Integratie en herstel

Attachment and Trauma main focus

“ When the parent can support and help the child deal with the intense emotions, secure attachment is the result”

(Fosha, 2009)

“Secure infants learn to trust both what they feel and how they understand the world. This allows them to rely on both their emotions & thoughts to react to any given situation” (vd Kolk, 2005)

Behandelen....

'All technique sits atop the
therapists ability to access the
implicit realm'

(Allan Schore)

Voorbeelden (niet uitputtend)

Flexibel zijn - protocol en richtlijn helpen maar zijn niet in beton gegoten!

Trauma: EMDR, Sensorimotor Psychotherapy®

Gehechtheid: Dyadic Developmental Psychotherapy®, Fasetherapy, Spel, Theraplay, Attachment Story Telling, Sensorimotor Psychotherapy®

Psycho-educatie: materialen van Beacon House UK , eigen materiaal

Ondersteunend (elders): neurofeedbacktraining (regulatie), equithérapie, activiteiten die herhalend, ritmisch, repetitief zijn

PSYCHO-EDUCATIE

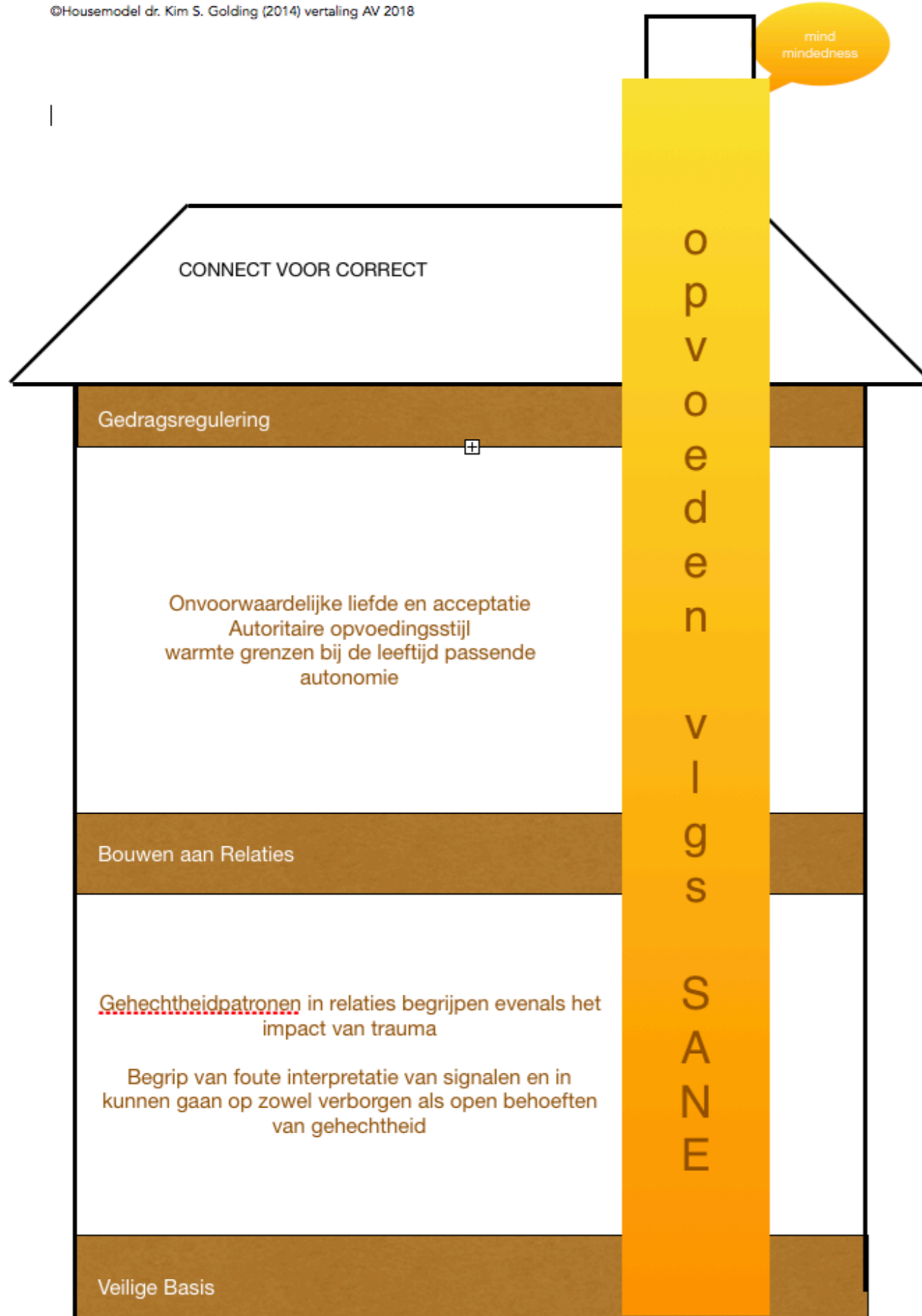
Behandeling van trauma en trauma-gerelateerde symptomen voorop

Uitleg over trauma, trauma-reacties, WOT, herstel

Veiligheid borgen

Elk gedrag is betekenisvol —> nieuwsgierige houding van opvoeders en kind bevorderen

Focus op reguleren, relatie en repareren o.a. via praktische activiteiten ('brainstem calmers': wandelen, dansen, rennen, drummen, tappen, zingen, ademen, bewegen, muziek). Herhaling is wezenlijk.

Metafoor van het huis

(Golding, 2014; vertaald met toestemming AV)

Klinisch werkzame elementen in behandeling en begeleiding (practice base)

- ★ **Relatie:** band met de ouders, exploreer hun gehechtheidservaringen
wees je bewust van je eigen gehechtheidservaringen!
- ★ **Psycho-educatie:** neurobiologie & trauma - vertel hoe het werkt -
therapeutisch ouderschap: connect, then correct
- ★ **Basishouding:** onderzoekend, nooit oordelend/evaluerend -WEL speels-
verwonderend, accepterend, nieuwsgierig, empathisch (client centered) -
PACE/SANE
- ★ **Inzichtgeven en betekenis** vinden in attunement en collaboratie
- ★ **Ervaringsgericht**
- ★ **Lichaamsgericht** (body keeps the score) 'track' wat je ziet
- ★ **Respect** voor de manier waarop dit kind zich staande houdt
- ★ **Ondersteunende manieren/activiteiten om brein te kalmeren:** neuro/
biofeedback, ritmische, herhalende, voorspelbare activiteiten

© Anneke J.G. Vinke - 2019

Sensorimotor Psychotherapy®

- We letten op het somatisch narratief: het lichaam vertelt een eigen verhaal als we daar tenminste naar willen luisteren.
- Sensorimotor Psychotherapy® is een lichaamsgerichte gesprekstherapie die zich baseert op research op het gebied affectieve neurowetenschappen, interpersoonlijke neurobiologie, trauma, gehechtheid
- Impliciete expliciet maken: fysiek, emotie, cognitie

Het lichaam vertelt

SIGMUND PETER DE WIT

U hoeft mij niet te vertellen wat er aan de hand is. Taal is beperkt en verhuult veel. Ik werk vanuit sensorimotor therapy.

Pardon?

Uw lichaam vertelt mij alles door houding, gezichtsuitdrukking, ademhaling en manier van bewegen.

Goh.

Hm.

Sorry, het lukt niet.

Ja, dat zag ik al aan uw lichaamstaal.

Sensorimotor Psychotherapy®

- Trauma: via de 'act of triumph' repareren wat mis is gegaan op het niveau van het lichaam (level I training)
- Developmental (gehechtheid) : de gemiste ervaring in de therapie op fysiek niveau naar voren halen ' it takes an experience to antidote an experience' (level II training)

Sensorimotor Psychotherapy®

Misvatting: lichaamsgericht = aanraken: kan maar alleen als dat van tevoren is afgesproken ('contract over contact')

In hier en nu (PME) - therapeut bewaakt proces EN veiligheid (container) - collaboratie met cliënt (contract) over thema **FRAME**

Werkwijze: Contact- Container, Activeren, Proces, Transformatie, Integratie (CAPTI)

Vaardigheden: Tracking, Contact statements (implicit, explicit), Embedded Relational Mindfulness, Framing Present Moment Experience (contract), Mindfulness Questions, Mindfulness Directives, Funnel to the pain, design Mindful Experiments to transform the pain (probe, movement, take-over, physicalize etc.)

Bij kinderen - ouders erbij!

Aandacht voor het lichaam

- Experimenten 2 doelen: naar de pijn toe ofwel transformatie bereiken (act of triumph / missing experience)
- Gebruik van adem, traumarespons (vecht, vlucht, bevries, dissociatie) en van bewegingen (reiken, grijpen, naar je toe trekken/afwerpen, overgave, loslaten).
- Begin bij lichaam (sensatie, beweging, zintuiglijke perceptie), dan naar emotie, dan naar cognitie - werk met 'core organizers of experience': lichamelijke sensaties, beweging, 5-zintuiglijke waarneming, emotie en cognitie.
- Bij trauma: loskoppelen,
- Bij gehechtheid: nieuwe betekenis vinden

(Ogden c.s., 2006; 2014/www.sensorimotor.org)

Het lichaam herinnert zich trauma

- Onverwerkt trauma *'voortvloeiend uit overweldigende ervaringen die niet kunnen worden geïntegreerd'* (Ogden & Fisher, 2017)
- Activeert instinctieve overlevingsmechanismen, hypo / hyper arousal & basale verdedigingsreacties zoals **DISSOCIATIE**
- Bestaat grotendeels uit impliciet geheugen en lichaamsbepaalde reacties die procedureel geworden zijn: ze zijn niet (meer) bewust -het kind of de volwassene kan 'in zichzelf verdwalen' en niet ten volle in de wereld zijn

The past is never dead. It's not even past.
From Requiem for a Nun, Act I, Scene III, by William Faulkner

“ I have long believed that trauma treatment must address the effects of the traumatic past, not its events. Being able to tolerate remembering a horrific experience is not as important a goal as feeling safe right here, right now” (Fisher, 2017)

Andere methodieken... lichaam alleen niet genoeg

'Relationships make the world go round' (Wiseman, 2017)

"All of us, from cradle to the grave are happiest when life is organized as a series of excursions, long or short from the the secure base provided by our attachment figures."

(Bowlby, 1988)

Attachment Disorders are often intertwined with psychopathology & treating the attachment disorders will influence other pathology as well especially regarding self representation, emotion regulation and problems in interpersonal relations (Mikulincer & Shaver, 2012)

Vertrouwen en Wantrouwen (Baylin 10.10.2016 Glasgow)

Vertrouwen of wantrouwen maakt/breekt hoe het kind de wereld tegemoet treedt (en dus ook de therapie)

....met vertrouwen, plezier en verwachting van hulp en troost of niet...

... en het bepaalt hoe de volwassene kan reageren...

daarom vaak:

'New Family - Old Script'

Vertrouwen en blokkades (Jonathan Baylin, Glasgow DDP Conference 10.10.2016; Baylin & Hughes, 2016)

Geblokkeerd vertrouwen: wanneer jonge kinderen (oiv TRAUMA) de pijn van de afwijzing en de mogelijkheid tot plezier hebben blokkeren zodat ze kunnen overleven in een wereld zonder troost en vreugde

Geblokkeerde zorg: wanneer het geblokkeerde vertrouwen van het kind de zorgmogelijkheden van ouders blokkeert

Geblokkeerde verandering: wederzijds wantrouwen in de ouder-kind relatie

Het brein: de organisatie van ervaringen vertrouwend of wantrouwend?

Wantrouwend brein:

zichzelf geruststellend - zonder contact
zelf voorzienend -
voortdurend bezorgd/alert
groei onderdrukkend/beperkt
verbindingen makend

Vertrouwend Brein:

sociale buffer- gericht op contact
co-regulatie van affect
het is veilig om nieuwsgierig te zijn
bevordert groei - maakt
voortdurend verbindingen

Ouders en kinderen vooruit helpen: wat is nodig (DDP/SP)

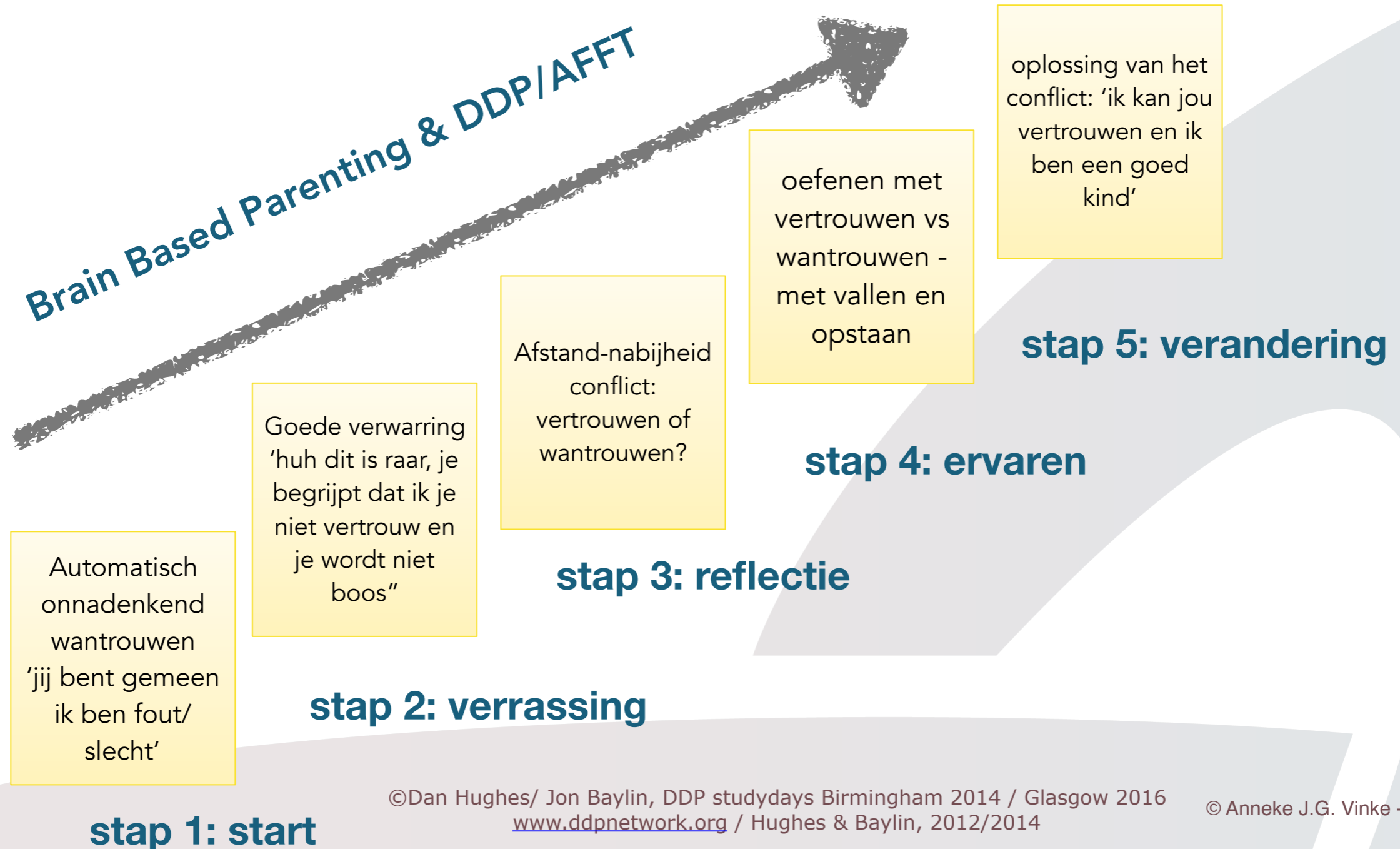
- Opvoeden met PACE/SANE: speels, accepterend, nieuwsgierig, empathisch
- Attunement/ afstemming
 - gedeelde aandacht, intentie, affect
- Interactief repareren - breuken en herstel
- Affectief-Reflectieve dialoog gebruiken
- Betekenis geven / nieuwe betekenis vinden voor moeilijke ervaringen
- (Levens)Verhaal (compleet) maken
- Trauma en integratie (op alle niveaus van het brein - sensorimotor, emotie, cognitie)
- Present Moment Experience

De ouder/opvoeder als Sleutelfiguur – Porges' social engagement system

Tabel 2.1 Domeinen van effectief ouderschap

Ouderschapsdomein	Ouderschapsproces
1 Ouderlijk benaderingssysteem	Het vermogen om je veilig te voelen en open te blijven staan en contact te onderhouden met een kind
2 Ouderlijk beloningssysteem	Het vermogen om het ouderschap als plezierig, bevredigend en waardevol te ervaren
3 Ouderlijk kind-leessysteem	Het vermogen om je kind te begrijpen, je af te stemmen op je kind en empathie te voelen voor je kind
4 Ouderlijk betekenisverlenend systeem	Het vermogen om je eigen ervaringen als ouder te begrijpen om een coherent persoonlijk narratief te vormen over het ouderschap
5 Ouderlijk executief systeem	Het vermogen om de eigen innerlijke toestand te reguleren, de kwaliteit van de ouder-kindband te monitoren en tijdig effectief herstel te realiseren

Van wantrouwen naar Vertrouwen: GEDULD EN SANE

Wat ik meeneem uit de 'mislukte' behandelingen (practice base)

- Stressoren om het gezin heen kunnen doorslag geven
- Eigen geschiedenis van pleegouders heeft triggers
- Eigen gehechtheidsrepresentatie zit in de weg
- Hulp zoeken voor pleegouders lukt niet
- Bij ernstige boosheid/destructief gedrag : medicatie en/of neurofeedback - psychiater moet vanaf begin meekijken
- Intensiever om het gezin heen staan: meer regiefunctie vragen van jeugdzorg/ gezinsvoogd - school meenemen
- Intensief coachen op alledaagse problemen/ergernissen
- Bij gezinshuis: ernst problematiek andere kinderen moet in verhouding zijn.
- Netwerk niet voorbereid op heftigheid problematiek van het kind (psycho-ed)
- Wat mij betreft geen plaatsing in 'groot' gezin indien er sprake is van meerdere delen bij een kind.

Wat ik meeneem uit de 'gelukke' behandelingen

- Goede zelf zorg (healthy mind platter)
- Veilig gehecht, niet makkelijk persoonlijk gekrenk
- Tijd en bereidheid om 'alles om te gooien' ten dienste van het kind
- Netwerk van familie en vrienden, steun en samenwerking met instanties
- Geen/amper bijkomende problemen / stressoren
- Vertrouwen in hulpverlening en in zichzelf
- Humor / relativeringsvermogen
- Verhalen
- Vol kunnen houden en plezier kunnen houden
- Houd je vast aan '27 S' van Hughes

Hulpmiddel voor zelfzorg / psycho-educatie

The Healthy Mind Platter

The Healthy Mind Platter for Optimal Brain Matter

www.drdansiegel.com

© DAN HUGHES 27 S

Ouders kunnen gehechtheid en een goede relatie bevorderen door in hun gedrag de volgende zaken mee te nemen

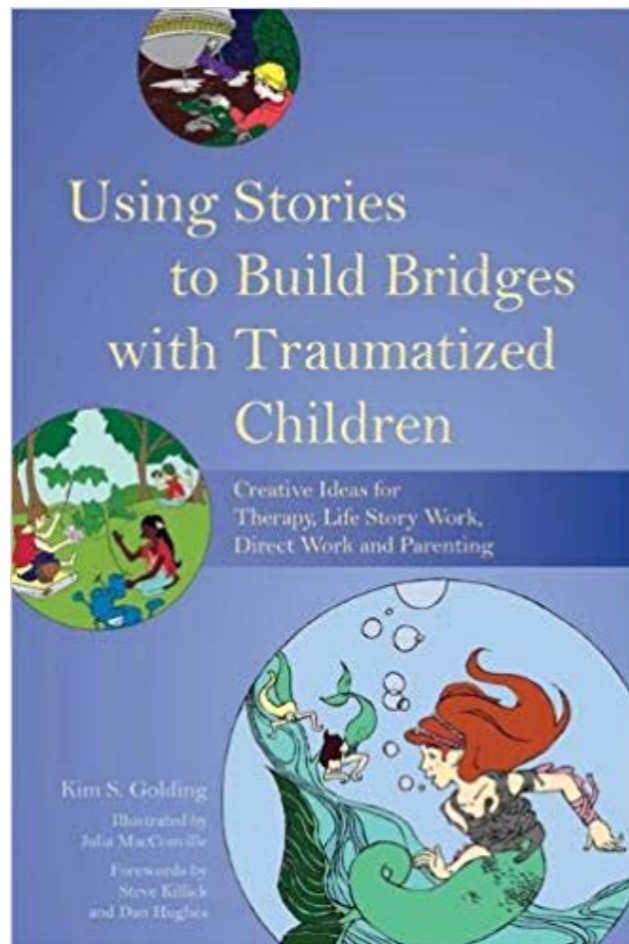
Ouders doen er beter aan bepaalde reacties op gedrag/kinderen te vermijden, nl...

12 januari 2019 VKJP

Hulpmiddel voor ouders
27 S - dingen die helpen/
vermeden
moeten worden

Hulpmiddelen
psycho-educatie
www.beaconhouse.org.uk

En voor ons....

Met dank aan

Sensorimotor Psychotherapy Institute

...because words are not enough

Mijn cliënten en hun ouders

SPI, de SP-community

Mijn leermeesters:

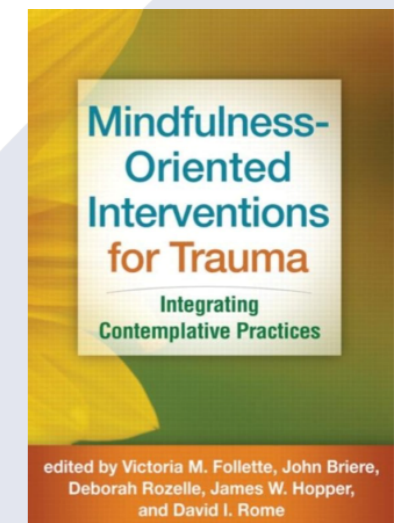
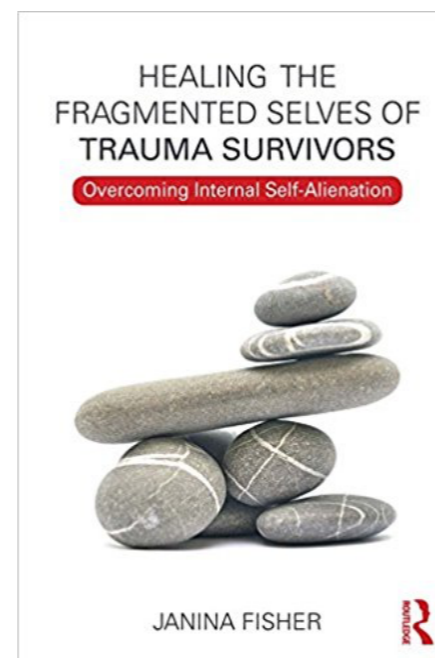
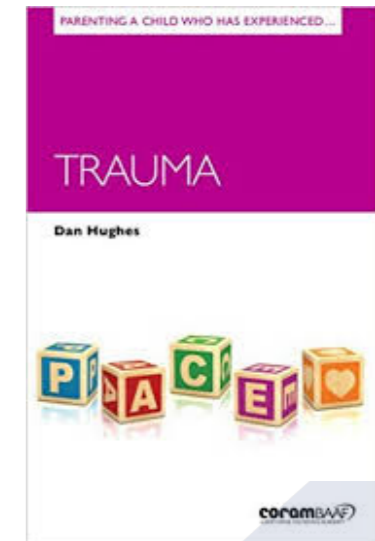
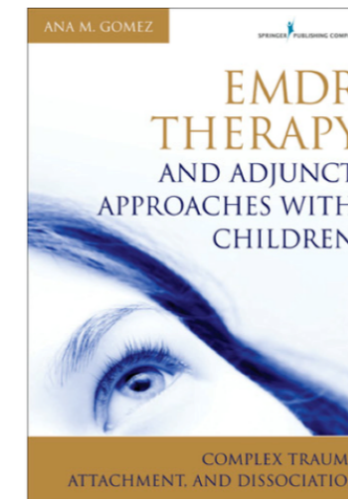
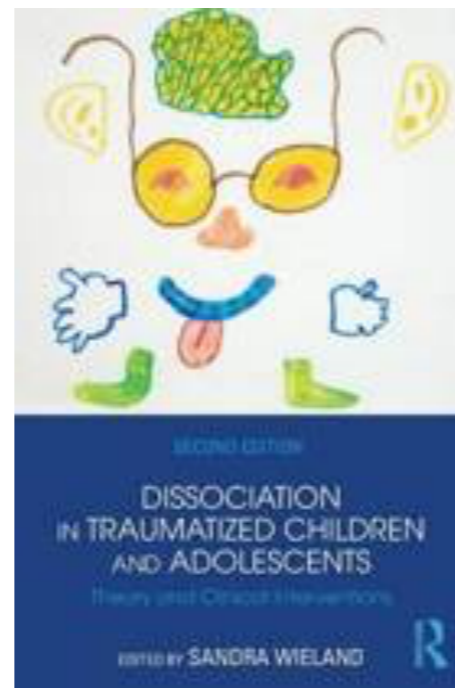
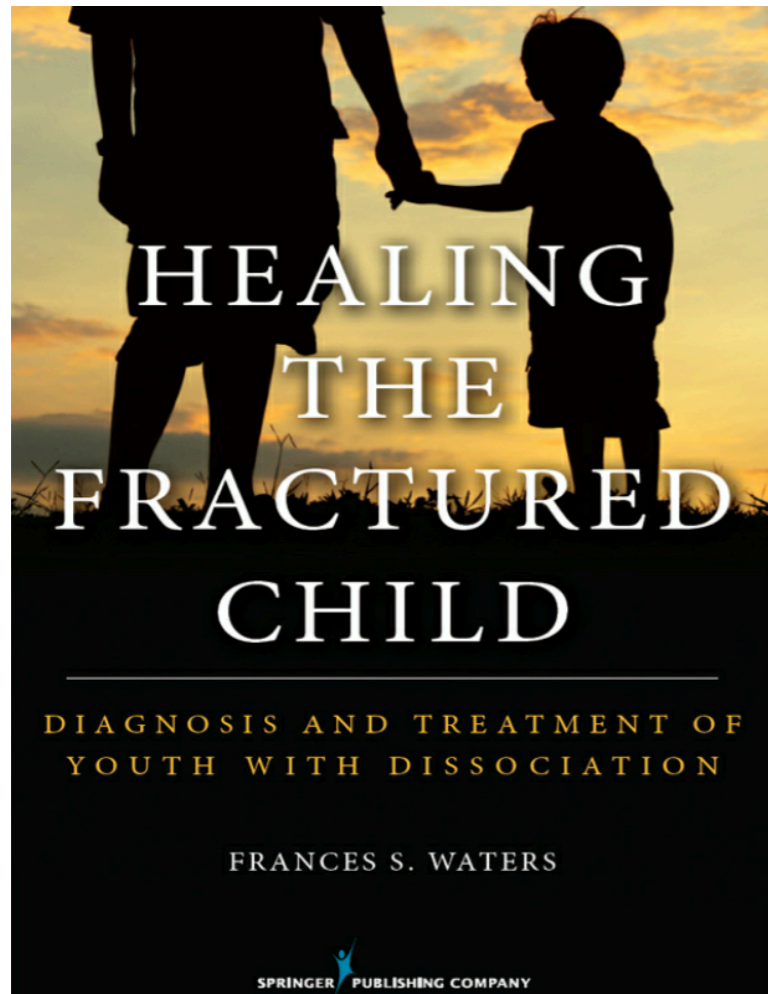
Lana Epstein/Tony Buckley/ Pat Ogden/Esther Perez

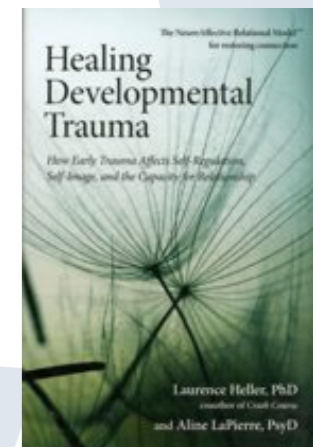
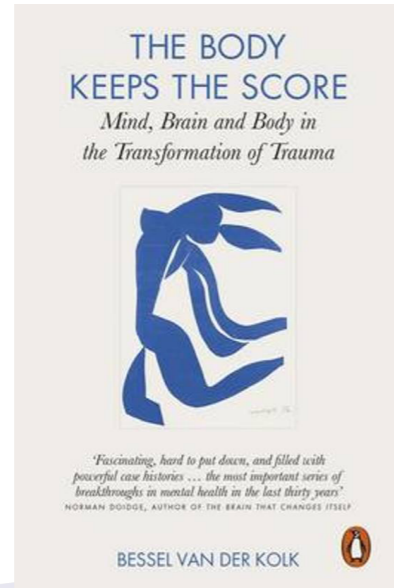
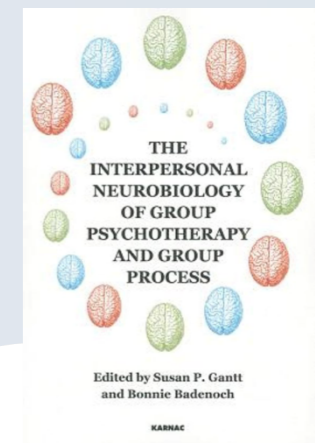
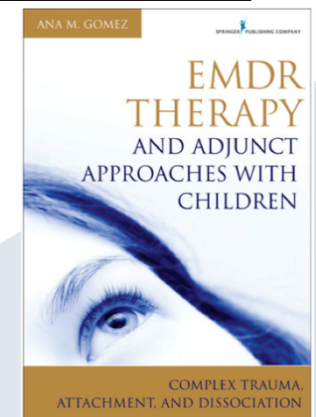
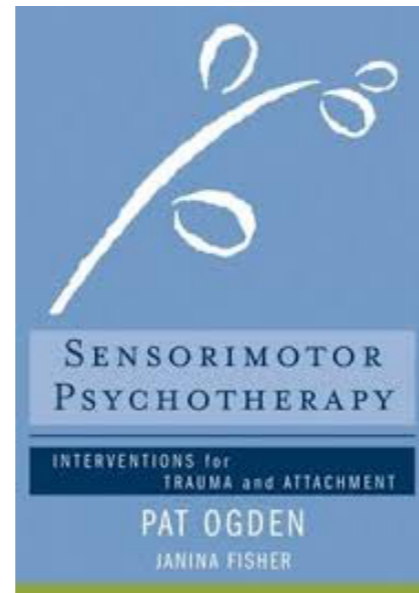
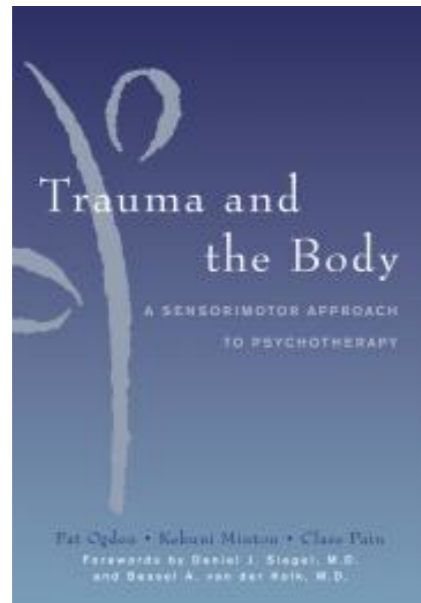
De DDP - community

Mijn leermeesters:

Dan Hughes - Julie Hudson & Edwina Grant

Sensorimotor Psychotherapy Institute

...because words are not enough

adoptiepraktijk Aanraders....

12 januari 2019 VKJP

